§ 49. Асноўныя спосабы ўтварэння прыметнікаў

310. Прачытайце табліцу. Дапоўніце яе назвамі спосабаў словаўтварэння.

Схема	Прыклады	Спосаб утварэння
____ + ^	*марозны, іскрысты*	
¬ + ____	*невясёлы, антываенны*	
¬ + ____ + ^	*зарэчны, бяздомны*	
____ + ____	*мала + прыкметны* *вечна + зялёны*	
____ + *а* + ____	*чарнабровы* *ярка-чырвоны*	
____ + *а* + ____ + ^	*дабраякасны* *вадаплаўны*	

Якія злучальныя галосныя ўдзельнічаюць ва ўтварэнні складаных слоў?

311. Прачытайце тэкст. Вызначце яго асноўную думку.

Ластаўчына[с] шчабятанне,
Вясёлкавае світанне,
Дыханне глебы,
Шчымлівы пах хлеба[м],
Азёры і крыніцы,
Знічкі[*]-чараўніцы,
Гарэзлівыя дзеці…
Што лепшае
Бывае ў свеце?
В. Рагаўцоў.

Знайдзіце ў тэксце вытворныя прыметнікі. Як яны ўтварыліся?
Ці можна лічыць прыметнік *лепшы* вытворным?

312. Прачытайце схемы. Ад назоўнікаў утварыце прыметнікі.

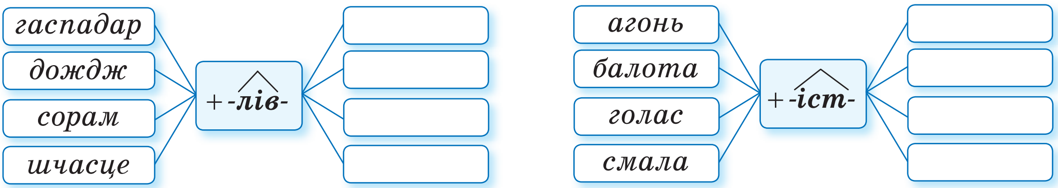

Якія змены адбыліся ў асновах пры далучэнні да іх суфіксаў?
З двума ўтворанымі прыметнікамі складзіце сказы.

Праваўладальнік Акадэмія адукацыі

313. Карыстаючыся схемамі, утварыце прыметнікі.

супер + *мабільны* / *сучасны* =

паза + *леташні* / *учарашні* =

анты + *ваенны* / *гуманны* =

Запішыце ўтвораныя словы. Зрабіце іх словаўтваральны разбор.

314. Прачытайце тэкст. Вызначце яго стыль і тып.

Хлопчык з флейтай

Стаяў адліжны дзень. Рэдк.. сняжынкі кружыліся ў вільготн.. паветры і ціха апускаліся на шырок.. **цёмна-зялёныя** лапы ёлкі. Пад ёлкай ужо ўтварылася **немалая** лужына. І ў ёй адбіваліся **шматкаляровыя** іскрыст.. агні гірляндаў. Ды і ўсё навокал на гэтай праcторн.. гарадской плошчы выпраменьвала ўрачыст.. святочнасць[ф]. Аднак Паўлік не заўважаў яе. Ён не заўважаў, як мокр.. сняжынкі ліплі да **бяскроўнага** твару, халодн.. рук, сін.. спартыўн.. шапачкі і лёгк.. кароценьк.. курткачкі. Паўлік іграў на флейце. На татав.. флейце, якая засталася яму ў спадчыну.

На плошчы хлопчык апынуўся без мамінага дазволу. Але яму так хацелася зрабіць ёй, самаму дарагому для яго чалавеку, навагодні падарунак!

Ах, як шчыра іграла **Паўлікава** флейта! **Шчымлівыя** гукі поўнілі шэрую прастору, узрушвалі задушэўнай мелодыяй *(Паводле М. Зарэмбы)*.

З якой мэтай хлопчык прыйшоў на плошчу? Як ён выглядаў?

Спішыце першы абзац тэксту, устаўляючы прапушчаныя канчаткі прыметнікаў.

Вызначце, як утварыліся выдзеленыя ў першым абзацы словы.

Зрабіце марфалагічны разбор прыметнікаў, выдзеленых у апошнім абзацы (парадак і ўзоры разбору змешчаны на форзацы 1).

Выпішыце з тэксту апорныя словы. Перакажыце тэкст па апорных словах.